

UMYOS

6th INTERNATIONAL VOCATIONAL SCHOOLS SYMPOSIUM
Student-Centered Approaches in Vocational Education

May, 18-20 2017, Bosnia & Herzegovina

Volume - 1

ISBN: 978-9944-0637-6-0

Advisory Board

Prof. Dr. Gürkan DOĞAN
 Prof. Dr. Recep Hayri EREN
 Assist. Prof. Dr. Sadık İDRİZİ
 Lect. Serdan KERVAN
 Lect. Tuğrul AKTAŞ

University of Ardahan
 University of Yalova
 University of Prizren
 University of Prizren
 University of Yalova

Chairman

Prof. Dr. Mesut İDRİZ

Dituria

Organizing Committee

Prof.Dr. Galip VELİU
 Prof.Dr. Musa MUSAİ
 Assoc.Prof.Dr. Muhamed ALİ
 Assoc.Prof.Dr. Agim MAHMUTİ
 Assist.Prof.Dr. Anja ZALTA
 Assist.Prof.Dr. Eduart CAKA
 Assist.Prof.Dr. Selim BEZERAJ
 Salih Faruk CIBIZ (**Secretariat**)

State University of Tetova
 State University of Tetova
 International Sarajevo University
 Tiran New York University
 Ljubljana University
 Center for Albanian Studies
 Priştina University
 Sarajevo University

Scientific Committee / Editorial Board

Prof.Dr. Ahmet TOLUNAY
 Prof.Dr. Aliyev ALAKPAZ
 Prof.Dr. Arapova POLİNA
 Prof.Dr. Cemil SUNGUR
 Prof.Dr. Erdoğan GAVCAR
 Prof.Dr. Ergün BAYSAL
 Prof.Dr. Fedoseeva ZOE
 Prof.Dr. Fikret YAŞAR
 Prof.Dr. Füsün İSTANBULLU DİNÇER
 Prof.Dr. Galip VELİU
 Prof.Dr. Gusev ALEXEY
 Prof.Dr. Hülya GÜR
 Prof.Dr. Makrufa Hajirahimova SHARİF
 Prof.Dr. Maria ZATSEPİNA
 Prof.Dr. Mehmet TEKİN
 Prof.Dr. Mithat Zeki DİNÇER
 Prof.Dr. Musa MUSAİ
 Prof.Dr. Necati UTLU
 Prof.Dr. Özdal GÖKDAL
 Prof.Dr. Popova SVETLANA
 Prof.Dr. Rame VATAJ
 Prof.Dr. Şeref KILIÇ
 Assoc.Prof.Dr. Agim MAHMUTİ
 Assoc.Prof.Dr. Ayşe GÜROL
 Assoc.Prof.Dr. Bekim BERİSHA
 Assoc.Prof.Dr. Cem Cüneyt ERSANLI
 Assoc.Prof.Dr. Ceyda ERDEN ÖZSOY
 Assoc.Prof.Dr. Erdal BAY
 Assoc.Prof.Dr. Fatih BAŞÇİFTÇİ
 Assoc.Prof.Dr. Gönül ALKAN
 Assoc.Prof.Dr. Hamdi HOTİ
 Assoc.Prof.Dr. Hilmi TOKER
 Assoc.Prof.Dr. İlhan KARATAŞ
 Assoc.Prof.Dr. Muhammet ALİ

Süleyman Demirel University
 Bakü State University
 Moskova State Pedagojoloji University
 Selçuk University
 Muğla Sıtkı Koçman University
 Muğla Sıtkı Koçman University
 Moskova State Pedagojoloji University
 Yüzüncü Yıl University
 İstanbul University
 Moskova State University
 Tetovo State University
 Balıkesir University
 Bilgi Teknolojileri Enstitüsü
 Moskova State Regional University
 Gazi Osman Paşa University
 İstanbul University
 Tetovo Devlet University
 Atatürk University
 Adnan Menderes University
 Cherepovets State University
 Prizren University
 Ardahan University
 Tiran New York University
 Atatürk University
 Prizren University
 Sinop University
 Anadolu University
 Gaziantep University
 Selçuk University
 Dokuz Eylül University
 Prizren University
 Muğla Sıtkı Koçman University
 Bülent Ecevit University
 International Sarajevo University

Assoc.Prof.Dr. Murat AYDIN	Adıyaman University
Assoc.Prof.Dr. Müfit ÇETİN	Yalova University
Assoc.Prof.Dr. Ömer DEPERLİOĞLU	Afyon Kocatepe University
Assoc.Prof.Dr. Senay YÜRÜR	Yalova University
Assoc.Prof.Dr. Suzana CANHASI	Priştine University
Assoc.Prof.Dr. Uğur ÖZSARAÇ	Sakarya University
Assist.Prof.Dr. Ali Özhan AKYÜZ	Mehmet Akif Ersoy University
Assist.Prof.Dr. Anja ZALTA	Ljubljana University
Assist.Prof.Dr. Arif RIZA	Prizren University
Assist.Prof.Dr. Artan DERMAKU	Prizren University
Assist.Prof.Dr. Bayram KILIÇ	Mehmet Akif Ersoy University
Assist.Prof.Dr. Bekir YİTİK	Mehmet Akif Ersoy University
Assist.Prof.Dr. Bora AÇAN	Yalova University
Assist.Prof.Dr. Bülent DEMİR	Ege University
Assist.Prof.Dr. Çağrı KÖROĞLU	Adnan Menderes University
Assist.Prof.Dr. Deniz ÖZTÜRK	Atatürk University
Assist.Prof.Dr. Eduart CAKA	Academy of Sciences of Albania
Assist.Prof.Dr. Dilistan SHIPMAN	İstanbul Bilgi University
Assist.Prof.Dr. Elsev Brina LOPAR	Prizren University
Assist.Prof.Dr. Emre ÇAĞLAK	Recep Tayyip Erdoğan University
Assist.Prof.Dr. Faruk YEŞİLDAL	Ağrı University
Assist.Prof.Dr. Gökçe ÖZDEMİR	Gaziantep University
Assist.Prof.Dr. Gül YÜCEL	Yalova University
Assist.Prof.Dr. Gülşen GONCAGÜL	Uludağ University
Assist.Prof.Dr. Hale Bütün BAYRAM	Kocaeli University
Assist.Prof.Dr. Halim BAJRAKTARİ	Prizren University
Assist.Prof.Dr. Hatice ER	Namık Kemal University
Assist.Prof.Dr. Hatice ÖZDİL	Bitlis Eren University
Assist.Prof.Dr. Hümeyra TÖRE BAŞAT	Afyon Kocatepe University
Assist.Prof.Dr. Hürriyet ÇİMEN	Ardahan University
Assist.Prof.Dr. Hüseyin ÖNDER	Dumlupınar University
Assist.Prof.Dr. İbrahim Orkun ORAL	Ardahan University
Assist.Prof.Dr. İbrahim SAVRAN	Karadeniz Teknik University
Assist.Prof.Dr. Mehtap SAĞOCAK	Uludağ University
Assist.Prof.Dr. Melek GÖKMEN KARAKAYA	Uşak University
Assist.Prof.Dr. Murat KADEMLİ	Hacettepe University
Assist.Prof.Dr. Murat SELEK	Selçuk University
Assist.Prof.Dr. Mustafa HATİPLER	Trakya University
Assist.Prof.Dr. Nesrin KARACA SANYÜREK	Tunceli University
Assist.Prof.Dr. Nevzat DEVEBAKAN	Dokuz Eylül University
Assist.Prof.Dr. Nuran MUHAXHERİ	Priştine University
Assist.Prof.Dr. Okan ORAL	Akdeniz University
Assist.Prof.Dr. Oktay SÖYLER	İskenderun Teknik University
Assist.Prof.Dr. Özlem K. AKKAN	Dokuz Eylül University
Assist.Prof.Dr. Recep KOÇ	Balıkesir University
Assist.Prof.Dr. Remzi NAMLI	Fırat University
Assist.Prof.Dr. Ruhan AŞKIN UZEL	Yaşar University
Assist.Prof.Dr. Sadık İDRİZİ	Prizren University
Assist.Prof.Dr. Selim BEZERAJ	Priştine State University
Assist.Prof.Dr. Serpil ÜNAL KESTANE	Dokuz Eylül University
Assist.Prof.Dr. Seyhan MERCAN KALAYCI	Yüzüncü Yıl University
Assist.Prof.Dr. Soner YILDIRIM	Prizren University
Assist.Prof.Dr. Sultan Kavili ARAP	Dokuz Eylül University
Assist.Prof.Dr. Süleyman ÜSTÜN	Celal Bayar University
Assist.Prof.Dr. Şerife ÖNDER	Dumlupınar University

Assist.Prof.Dr. Taner AKKAN	Dokuz Eylül University
Assist.Prof.Dr. Türkan TÜRKÖĞLU	Muğla Sıtkı Koçman University
Assist.Prof.Dr. Vesile DÜZGÜNER	Ardahan University
Assist.Prof.Dr. Zühal ÇALIK TOPUZ	Ardahan University
Lecturer Dr. Ahmet ÇOŞGUN	Akdeniz University
Lecturer Dr. Emine BAYRAKTAROVA	Sofya Yüksek İslam Enstitüsü
Lecturer Dr. Engin YILMAZ	Uludağ University
Lecturer Dr. Esat KUREJSHEPİ	Prizren University
Lecturer Dr. Hüseyin ÖZDEMİR	Gaziantep University
Lecturer Dr. Mine Nazan KERİMAK ÖNER	Kocaeli University
Lecturer Dr. Murat YORULMAZ	Yalova University
Lecturer Dr. Mükerrrem Atalay ORAL	Akdeniz University
Lecturer Dr. Münevver MUYO	Prizren University
Lecturer Dr. Özer KESTANE	Dokuz Eylül University
Lecturer Dr. Safiye Süreyya BENGÜL	Dumlupınar University
Lecturer Dr. Yasemin COŞKUN	Adnan Menderes University
Lecturer Luan VARDARİ	Prizren University
Lecturer Özgür Doğan GÜRCÜ	Yalova University
Lecturer Özkan İMAMOĞLU	Amasya University
Lecturer Serdan KERVAN	Prizren University
Lecturer Sibel ÇELİKEL YİĞİTER	Kocaeli University
Lecturer Tuğrul AKTAŞ	Yalova University
Lecturer Utku KÖSE	Uşak University

Contents

Page Number

• İnsan Sağlığına Direk Etki Eden Partiküller Madde 1'in (Pm1) İç Hava Kalitesi Yönünden İncelenmesi	1
• Uyarlamalı Sinirsel Bulanık Çıkarım Sistemi Kullanılarak Organik Rankine Çevriminin Etkinlik Oranı Analizi	9
• Organik Rankine Çevriminin Etkinlik Oranı Değerlerinin Yapay Sinir Ağları İle Tahmini	13
• Spor Salonu Faaliyetlerinde Deneysel Pazarlamanın Müşteri Sadakatine Etkisi: Kırklareli İlinde Bir Uygulama.....	17
• Trafik Kazalarının Mevsimlik, Aylık, Günlük ve Saatlik Değişimleri: 2015 Yılı Verileri İle Antalya Örneği ...	25
• Hizmet Sektörü Olan Otellerde Yiyecek-İçecek Personelinin İstihdamı	32
• Eğitim ve İstihdam Arasındaki İlişki	38
• Meslek Yüksekokullarındaki Staj Uygulamasının Araştırılması Eksiklerinin Tespit Edilerek Çözüm Önerilerinin Oluşturulması (Otomotiv Programı Örneği)	49
• Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri ile Umutsuzluk Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi	55
• Mesleki ve Teknik Eğitimde Kurumsal İletişim İhtiyacı.....	67
• Sosyal Medya Kullanımında Demografik (Cinsiyet Ve Eğitim) Faktörlerin Etkisi.....	74
• Programmable Intelligent Irrigation Manager Design	81
• Düşük Maliyetli Basit Bir Motor Dinamometresi Tasarımı	85
• İşletmelerdeki Müşteri Şikâyetlerinin İncelenerek Verimliliğin Artırılması: Malatya İlinde İplik Üretim Tesislerinde Bir Uygulama	93
• Deniz Endüstrisinde Sanayi Dalgıçlarının Gemilerdeki Dalışlarında Emniyet& Sorumluluk Konuları.....	102
• Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Demografik Özelliklerinin Program Tercihinde Etkisi: Turhal Meslek Yüksekokulu Örneği	111
• Yaz Stajlarının Verimliliği ve Öğrencilerin Meslek Gelişimlerine Katkısı.....	118
• Farklı Organik ve İnorganik Ortamlarda Hıyar Fidesi Üretimi	126
• Farklı Malç Materyallerinin Hıyar Yetiştiriciliğinde Erkencilik, Gelişme ve Verim Üzerine Etkisi.....	134
• Çeltik Kavuzunun Hıyar Fidesi Yetiştirme Ortamı Olarak Kullanım Olanaklarının Araştırılması.....	144
• Manisa Köprübaşı İlçesi İmaj Algısı ve Marka Kimliği: Köprübaşı Meslek Yüksek Okulu (KMYO) Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması.....	155
• Meslek Yüksekokullarında Öğrencilerin Mesleki Eğitime Bakışı ve Geleceğe Dair Beklentileri: İSTE İskenderun MYO Örneği.....	168
• Meslek Yüksekokullarında Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Karşılaştıkları Sorunların Tespiti ve Çözümlerine Yönelik Bir Araştırma.....	178
• Meslek Yüksekokullarında Öğrenci Merkezli Eğitim Yaklaşımı Kapsamında Yürütülen Proje Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma: Elektronik ve Otomasyon Bölümü Örneği	185

• İşveren Açısından Mesleki Teknik Eğitimin Sorunları ve Çözüm Önerileri (Karaman Örneği)	192
• Üretim Bilgi Sistemlerinin Örgütsel Performans Üzerindeki Etkileri	199
• Bilgisayar Programcılığı Öğrenci Başarılarının Cinsiyet ve Alan Bazlı Analizi.....	207
• Erdemli Meslek Yüksekokulu ve Yüksekokul Öğrencileri Bakış Açısından: Yükseköğretimde Eğitim Kalitesi	211
• Vergi Bilincinin Yükseköğrenim Öğrencilerince Algılanması; Bigadiç Meslek Yüksekokulu Örneği	217
• Standart Ve Sprey Karanfil Çeşitlerinde Yapıpraktan Kalsiyum Uygulamasının, Verim Ve Kalite Parametrelerine Etkisi	223
• The Inclusion Of Students With Special Educational Needs In Europe And Kosovo	233
• Meslek Yüksekokulu Eğitim ve Öğretim Sisteminde Proje Tabanlı Derslerin Sanayi İşbirliği ile Yapılmasının Farkındalığı.....	239
• İş Sağlığı ve Güvenliği Programı Öğrencilerinin İş Hukuku Dersine Karşı Tutumlarının Belirlenmesi (Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Örneği)	243
• Meslek Yüksekokulunda Öğrenim Gören Öğrencilerin Meslek Alan Derslerinde Uygulamalı Eğitimin Önemi	250
• Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Temsil Yoluyla "Üniversite" ve "Meslek Yüksekokulu" Kavramlarını Algılayışı.....	257
• Meslek Yüksekokullardaki Elektrikli Cihaz Teknolojisi Programına Genel Bakış	265
• Meslek Yüksekokulu İnşaat Bölümü Öğrencilerinin Tercih Kararları ve Mesleki Yetkinlikleri: Tomarza Örneği.....	271
• Model Bir Otonom Fotovoltaik Sokak Aydınlatma Sisteminin Tasarımı Ve Performans Değerlendirmesi.....	284
• Meslek Yüksekokullarının Teknolojik Yenilenmesinde AB Hibe Projelerinin Rolü ve Erzincan MYO Örneği.....	296
• Nıksar ilçesi ve Yakın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kullanım Yönünden Değerlendirilmesi.....	303
• Tekstil İşletmelerinde İstidam Sağladığı Tekstil ve Moda Tasarım Tekniklerinde Aradığı Mesleki Yeterlilik Düzeyi.....	312
• Çaycuma (Zonguldak) Kentinin Kentsel Açık-Yeşil Alan Yeterliliği ve Geliştirme Olanakları	321
• Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ve Programlarının Açılmasında Göz önünde Bulundurulması Gereken Kriterler	330
• Kobi'lerde Sosyal Medya Pazarlama: Konya İli Örneği	337
• Kavga Eden Tavaşanlarda Bazı Kan Serumları İz ve Makro Mineral Düzeylerinin Araştırılması.....	348
• Sığır, Koyun ve Piliç Karaciğer Örneklerinde Flor Düzeylerinin Tespiti için Kuru Yakma Metodunda Nikel ve Porselen Kroze Kullanımının Karşılaştırılması.....	356
• Adana'nın Uzun Yıllar Aylık ve Yıllık Ortalama Minimum Hava Sıcaklığı Dağılımının Coğrafi Bilgi Sistemleri Yardımıyla Haritalanması ve Analizi	363
• Helal Gıda ve Ekonomiye Etkisi	371

- Rasyona Eklenen Organik Bakır ve Organik Çinko İz Minerallerinin Saanen Oğlaklarında Birikim ve Atılma Düzeylerinin Belirlenmesi 380
- İnsan Vücudundan Solunumla Isı Kaybının Türkiye'nin Erzincan İli İklim Şartlarında Analizi..... 387
- Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Bilgi Teknolojileri Bilgi Düzeyleri ve Kullanım Amaçlarının Belirlenmesi: Akdeniz Üniversitesi Korkuteli Meslek Yüksekokulu Örneği 395
- Diyetel Vitamin E ve Selenyumun Yumurta Tavuğu Karaciğer, Böbrek ve Kalp Dokularındaki Bazı Biyoelementlerin Düzeyleri Üzerine Etkisi* 403
- Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri: Akdeniz Üniversitesi Korkuteli Meslek Yüksekokulu Örneği..... 411
- Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri: Akdeniz Üniversitesi Kumluca Meslek Yüksekokulu Örneği..... 417
- Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Kişilik Özellikleri: Akdeniz Üniversitesi Kumluca Meslek Yüksekokulu Örneği..... 422
- Meslek Yüksek Okullarında Zorunlu Yaz Stajı Uygulamasının Verimliliği Üzerine Bir Araştırma: Aşık Veysel Meslek Yüksekokulu Örneği..... 430
- Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İş Güvenliği Uzmanlığını Tercih Etme Nedenleri Üzerine Bir Araştırma 439
- Sayısal Elektronik Uygulamaları için Gömülü Sistem Tabanlı Eğitim Seti Tasarımı 443
- Turizm ve Otel İşletmeciliği Önlisans Programı Öğrencilerinin Genel Staj Sorunlarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma 448
- Organik Selenyum ve Vitamin E İlave Edilen Diyetlerle Beslenen Yumurtacı Tavukların Tibia, Tüy, Göğüs Dokusundaki Bazı Biyoelement Düzeyleri Üzerine Etkileri*..... 460
- Üniversite Öğrencilerinin Sayısal Ders Başarıları Üzerine Bir Araştırma: Meslek Yüksekokulu Örneği 468
- Üniversite-Sanayii İşbirliği Adına İmzalanan Protokollerin Meslek Yüksek Okullarına Getirileri: Lüleburgaz Meslek Yüksekokulu Örneği..... 472
- Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İnsani Değerlerinin İnsani Değerler Ölçeği İle Sınanması: Nazilli Meslek Yüksekokulu Üzerine Bir Değerlendirme 483
- Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Ahlaki Olgunluklarının Ahlaki Olgunluk Ölçeği İle Sınanması: Nazilli Meslek Yüksekokulu Üzerine Bir Değerlendirme 489
- 2008 Ekonomikkrizi Sonrası Türkiye'de Uygulanan Mesleki Eğitim Programlarının İstihdama Etkisi..... 496
- Tekstil İşletmelerinde Görüntü İşleme Yöntemlerinin Kullanılabilirliği..... 505
- Sosyal Medya Kullanımının Meslekyüksekokulu Öğrencilerinin Sosyal İlişkileri Üzerindeki Etkisi 512
- Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu Bilgi Yönetimi Programı Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Becerilerinin Değerlendirilmesi 519
- İlçelerin Sosyal ve Kültürel Gelişiminde Meslek Yüksekokullarının Rolü ve Önemi: Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu Örneği 526

- Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Memnuniyetleri Üzerine Bir Araştırma-Harran Üniversitesi, Şanlıurfa..... 533
- Argüman Temelli Sorgulayıcı Araştırma (ATSA) Yaklaşımına Göre Meslek Yüksekokullarındaki Kimya Laboratuvarı Uygulamalarının İrdelenmesi; Kocaeli Üniversitesi Örneği..... 543
- Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Tutumlarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Kocaeli Üniversitesi Köseköy Meslek Yüksekokulu Örneği 550
- Kimya Eğitiminde Laboratuvar Güvenliği Kültürünün Yerleştirilmesi 557
- Gaz Tüketim Cihazlarındaki Sıcaklık Değişiminin Gaz Tüketimine Etkisinin İncelenmesi: Gaz Sobası ve Ocak Kullanım Deneyi..... 567
- Doğalgaz Teknikerinin Sektördeki Yeri ve Geleceği: Doğu Karadeniz Bölgesi Örneği 576
- Doğalgaz Tesisatı Emniyet Sistemlerinin Değerlendirilmesi ve Önemi 582
- Atık Lastik Katkısıyla Üretilen Asfalt Betonunun Soğuk İklimli Karayollarında Kullanımı..... 589
- Giyim Üretim Teknolojisi ve Moda Tasarımı Öğrencilerinin Alanlarındaki Teknolojik Yenilikleri Takip Etme ve Kullanma Düzeylerinin Belirlenmesi: PAU Örneği 597
- Moda Tasarımı Öğrencilerinin “Buldan Bezi”ne İlgileri ve Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi: PAU Buldan MYO Örneği..... 604
- Seyahat Uçaklarında İç Hava Kalitesinin Araştırılması..... 612
- Meslek Yüksekokulları’nda Trimester Uygulaması ve Isparta Teknik Bilimler MYO Örneği Üzerinden Değerlendirme..... 620
- Siyasal Reklamlarda Kadın Adayların Temsili 625

Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu Bilgi Yönetimi Programı Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Becerilerinin Değerlendirilmesi

Ahmet ALTAY
Öğr.Gör.Dr. Kırklareli Üniversitesi, Türkiye

Can DEMİREL

Öğr.Gör. Kırklareli Üniversitesi, Türkiye

Bülent TOPBAŞLI
Öğr.Gör. Kırklareli Üniversitesi, Türkiye

Özet

Belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, dört yarıyılık eğitim öğretim sürdüren yükseköğretim kurumları olan Meslek yüksekokulları, iş dünyasının ihtiyaç duyduğu teknik bilgiye sahip, donanımlı insan kaynağını yetiştiren akademik kurumlardır. Gelecekte iş hayatında önemli roller üstlenecek olan meslek yüksekokulu öğrencilerinin teknolojik gelişmelere ve yeniliklere ayak uydurmaları, bilgi arama ve araştırma süreçlerini etkin bir biçimde yönetebilmeleri ve iş hayatına atıldıklarında yaşam boyu öğrenen meslek elemanları olabilmeleri açısından “bilgi okuryazarlığı” becerilerine sahip olmaları son derece önemlidir. Özellikle bilgi toplumuna geçiş süreciyle birlikte baş döndürücü bir dönüşümün yaşandığı günümüzde meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgi gereksinimlerini tanımlayabilme, bilgi kaynaklarına erişebilme, bu kaynakları değerlendirebilme, yeni edinilen bilgiyi var olan bilgiyle bütünleştirebilme, bilgiyi uygun ve etik biçimde kullanabilme ve bilgiyi iletebilme/sunabilme becerilerine sahip olması beklenmektedir. Öğrencilerin bu becerilere sahip olmasında meslek yüksekokulundaki ders içeriklerinin ve süreçlerinin bilgi okuryazarlığı ve yaşam boyu öğrenmeyi destekler nitelikte olması, daha da önemlisi Meslek yüksekokulu ders müfredatında “bilgi okuryazarlığı” dersinin olması oldukça önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksek Okulu’nda 2016-2017 akademik yılında ders müfredatında bilgi okuryazarlığı dersi eklenen “Bilgi yönetimi” programı öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı dersi almadan önceki ve aldıktan sonraki bilgi okuryazarlığı becerilerinin bir karşılaştırılması yapılmıştır. Bu kapsamda çalışma ile öğrencilerin bilgi okuryazarlığı dersi aldıktan sonra bilgi arama, erişim, değerlendirme, kullanma, iletme/sunma aşamalarında kazandıkları becerileri tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmada betimleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin “Bilgi Okuryazarlığı” dersi aldıktan sonra bilgi okuryazarlığı becerilerinde çok yüksek düzeyde bir ilerleme olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlardan hareketle meslek yüksekokullarında her program için bilgi okuryazarlığı dersinin zorunlu olması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksekokulları, Bilgi Okuryazarlığı, Yaşamboyu Öğrenme, Bilgi Toplumu

The Evaluation of Information Literacy Skills of Students in Knowledge Management Program at Kırklareli University Pınarhisar Vocational School

Abstract

Vocational Schools which aim to raise intermediate labor force for particular professions as higher education institutions providing 4-semester education are academic institutions that raise the qualified labor force with technical knowledge that business world needs. It is quite important for vocational school students who will take important roles in their future careers to have information literacy skills so that they can adjust themselves to technological developments and new trends, manage knowledge search and research processes effectively and be lifelong learning employees when they enter into the business life. Particularly today, when we are witnessing stunning transformations with the transition to the knowledge society, it is expected from vocational school students to have the skills of identifying information need, accessing information sources, evaluating these sources, integrating the new information with the existing one, using information appropriately and ethically as well as conveying/presenting it. In order to provide students with these skills, it is important that course

contents and processes in vocational schools support information literacy and lifelong learning and more importantly, information literacy course is added into the vocational school curriculum. In this study, the information literacy skills of students is compared before and after taking information literacy course which was first offered with the 2016-2017 curriculum in Knowledge Management Program at Kırklareli University Pınarhisar Vocational School. In this scope, it is aimed to identify the skills students gained in the processes of searching, accessing, evaluating, using, conveying/presenting information after taking the course. The descriptive method is used in the study. In the result of the research, a significant improvement is detected in students' information literacy skills after taking information literacy course. From the findings, it is suggested that information literacy course should be obligatory for each program in vocational schools.

Keywords: Vocational Schools, Information literacy, Lifelong learning, Knowledge society.

GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz “Bilgi Çağı”, sosyal, siyasal, ekonomik, teknolojik vb. pek çok açıdan çok hızlı değişim sürecini içinde barındırmaktadır. Yaşanan bu değişim ve gelişim süreci bütün hayatımızı kuşatmakta ve şekillendirmektedir. Bu değişimin derinden etkilediği alanlardan birisi de eğitim anlayışı ve eğitim sistemleridir. Özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmelere bağlı olarak yeni öğretim strateji ve yöntemleri ile bu strateji-yöntemleri destekleyen teknoloji tabanlı öğretim araç gereçleri eğitim sistemleri içerisinde hızla yaygınlaşmaya başlamıştır (Argon, Öztürk ve Kılıçarslan, 2008: 14). Eğitim alanında yaşanan dönüşüm dalgası farklı sorunları da beraberinde getirmiştir. Özellikle öğrencilerin yaşanan değişimi takip edebilmesi ve bu değişime uyum sağlayabilmesi sorunlarına karşı alternatif çözümler aranmıştır.

Artık öğrenme kavramının okul duvarlarının ötesine taşınarak yaşam boyu devam eden bir süreç haline geldiği kabul edilen bir gerçektir. Bundan kısa bir zaman öncesine kadar üniversite mezunu bir çalışan üniversitede edindiği bilgilerle çok büyük sıkıntı yaşamadan emekli olana kadar çalışabiliyordu. Ancak bugün öğrencilerin üniversitede öğrendikleri bilgiler iş hayatına atılana kadar bile geçerliliğini ya da güncelliğini yitirebiliyor. Bu durum öğrencilerin mezun olduktan sonra da öğrenme ve kendini geliştirme sürecinin devam etmesini zorunlu kılıyor. Başka bir ifade ile üniversite öğrencilerinin okulda, iş yaşamında ve kişisel yaşamda başarılı olabilmeleri için bilgiyi bulma, kullanma ve iletme becerilerine sahip olması (Kurbanoglu ve Akkoyunlu, 2001) ve bu becerilerini ölene kadar etkin bir şekilde kullanması zorunludur.

Yaşanan değişime üniversite cephesinden bakıldığında ise bu süreçte üniversitelerin öğretim anlayışında önemli değişikliklerin yaşandığı görülmektedir. Üniversitelerdeki öğretim süreçlerinde öğrencilere bilginin yüklenmesi yerine onlara derin anlamalar ve kavrayışlar sağlamaya yönelik bir yaklaşım benimsenmeye başlamıştır. Bu yaklaşım öğrencinin bilgi üretme kapasitesinin artırılmasını, öğrencinin aldığı bilgiyi yorumlamasını ve anlamlandırmasını hedeflemektedir. Başka bir deyişle bilgi toplumunun üniversiteleri öğretmeyi amaçlayan değil, öğrenmeyi öğretmeyi amaçlayan kurumlara dönüşmektedir.

Üniversitelerde yaşanan bu değişim ve dönüşüm süreci belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, dört yarıyılık eğitim-öğretim sürdüren yükseköğretim kurumları olan meslek yüksekokullarını da önemli ölçüde etkilemiştir. Zira bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızlı gelişmesine paralel olarak meslek yüksekokulu öğrencilerinin akademik ve mesleki kariyeri için ihtiyaç duyduğu bilginin içeriği ve formları hızlı bir şekilde değişmektedir. Bilginin gerek akademik hayatta gerekse iş hayatında en önemli sermaye olduğu bilgi toplumunda bilgi gereksinimlerinin farkında olan, gereksinim duydukları bilgilere nasıl ulaşabileceklerini bilen, bu bilgileri kullanabilen, kullanırken ekonomik, etik, yasal ve sosyal düzenlemeleri kabul eden öğrencilere gereksinim bulunmaktadır (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2003: 2). Meslek yüksekokulu öğrencilerin bilgi okuryazarlığı becerilerine sahip olmaları mesleki nitelikleri kadar kişisel niteliklerinin geliştirilmesinde de oldukça önemlidir. Bu bağlamda meslek yüksekokulu öğrencilerinin iyi bir bilgi okuryazarı olmaları, onların hem bu günlerine hem de yarınlarına büyük katkılar sağlayacaktır.

BİLGİ OKURYAZARLIĞI: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Öğrenmeyi öğrenmek, günümüzde, başarının ve yaşam boyu öğrenmenin anahtarı olarak görülmektedir. Yaşam boyu öğrenme ile öğrenmeyi öğrenmenin yapı taşlarından biri de bilgi okuryazarlığıdır (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2004: 11). Başka bir deyişle “*Bağımsız öğrenme ve yaşam boyu öğrenmeye temel oluşturma; mevcut bilgiyi ve becerileri geliştirme olanağı sağlama; gelişmeleri anlama ve kavramaya yardımcı olma; öngörü kazandırma; kişisel, mesleki ve entellektüel gelişime katkıda bulunma; nitelikli iş gücü ve güçlü toplumlar yaratma; değişimle başa çıkabilmeyi sağlama; yeni bilgi üretimi; sadece bireylerin değil kurumların ve ulusların rekabet gücünü artırma; iş bulmayı kolaylaştırma; kişisel seçenekleri artırma; sosyal dışlanmayı engelleme; bilgi toplumuna uyum sağlamaya yardımcı olma gibi özellikleriyle*” (Kurbanoglu, 2010: 743) bilgi okuryazarlığı, yaşadığımız çağın vazgeçilmez bir becerisidir.

1990’lı yıllardan itibaren popüler olmaya başlayan ve günümüze kadar uzanan süreçte birçok bilim adamı, vakıf, dernek ve eğitim kurumları tarafından ele alınmış olan bilgi okuryazarlığı kavramı ile ilgili literatürde pek çok tanıma rastlamak mümkündür. Amerikan Kütüphane derneği (ALA) tarafından Bilgi okuryazarlığı “*bilgiye ihtiyaç duyulduğunda bunu hissetmek, ihtiyaç duyulan bilgiyi bulmak, elde edilen bilgiyi değerlendirmek ve etkin olarak kullanmak*” olarak tanımlanmıştır. Benzer bir tanıma göre bilgi okuryazarlığı “*çeşitli kaynaklardan bilgiye ulaşma, bilgiyi değerlendirme ve kullanma becerisidir.*” Amerikan Okul Kütüphanecileri Derneği bilgi okuryazarlığını, yaşam boyu öğrenmenin temeli olarak nitelendirmektedir. Prag Deklarasyonu’nda yapılan tanıma göre ise bilgi okuryazarlığı, bilgi ihtiyacını bilme, tanımlama, bilgiyi bulma, düzenleme ve eldeki problemi çözme amacıyla etkin şekilde kullanabilme becerisidir. Bilgi toplumuna katılımın/uyumun ön şartıdır ve yaşam boyu öğrenme temel hakkının bir parçasıdır. (ALA, 1989; Prague Declaration, 2003’den aktaran; Özel, 2013: 70-71)

Bilgi okuryazarlığı ile ilgili son yıllarda yapılmış olan tanımlara dikkat edildiğinde bu tanımlarda hayatın tüm alanlarını kapsayan geniş bir bakış açısının olduğu görülmektedir. örneğin 2005 yılında İskenderiye’de gerçekleştirilen uluslararası bilgi okuryazarlığı toplantısının sonuç bildirgesinde yapılan tanıma göre bilgi okuryazarlığı, “*bireylerin kişisel, sosyal, mesleki ve eğitime yönelik hedeflerine ulaşmalarını sağlamak için yaşamın her alanında bilgiyi etkin şekilde arama, değerlendirme, kullanma ve yaratma becerisi*” olarak ifade edilmektedir. Benzer bir başka görüş, bilgi okuryazarlığının katılımcı yurttaşlık, sosyal kabul görme, yeni bilgi üretimi, kişisel ve kurumsal gelişim ve yaşam boyu öğrenme için ön şart olduğunu belirtmektedir. Bir diğer yaklaşıma göre ise bilgi okuryazarlığı kütüphane okuryazarlığı, bilgisayar okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı, etik, eleştirel düşünce ve iletişim becerilerinin bir bileşimidir (Alexandria Proclamation, 2005; Bundi, 2004: 4; Curzon, 1995’den aktaran; Kurbanoglu, 2010: 729)

Tanımlardan da anlaşılacağı gibi Bilgi okuryazarlığı, günümüzde bireylerin sahip olması gereken bir beceridir. Bilgi okuryazarlığı becerisine sahip olan bireyler ise aşağıdaki özelliklere sahip olmalıdır:

- Doğru ve yeterli bilginin karar vermeye temel teşkil ettiğini bilmeli.
- Bilgi ihtiyacının farkında olmalı.
- Bilgi ihtiyaçlarına bağlı olarak sorular oluşturabilmeli.
- Muhtemel bilgi kaynaklarını tespit edebilmeli.
- Etkin araştırma stratejileri geliştirebilmeli.
- Teknolojiyi etkili bir şekilde kullanarak bilgi kaynaklarına erişebilmeli.
- Bilgiyi değerlendirebilmeli.
- Bilgiyi düzenleyebilmeli.
- Yeni bilgiyi mevcut bilgileriyle bütünleştirebilmeli.
- Bilgiyi, eleştirel düşünme ve sorunları çözmeye kullanabilmelidir. (Doyle, 1994, s.3’den aktaran’ Özel, 2016: 249).

Bilgi okuryazarlığı becerilerinin bireylere kazandırılması için eğitim hayatının her aşamasında kapsamlı ve sistemli “bilgi okuryazarlığı eğitim programları”nın gerçekleştirilmesi son derece önemlidir. Özellikle üniversitelerde öğrencilere bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması için ders müfredatına dahil edilecek “Bilgi Okuryazarlığı” dersi ya da üniversite kütüphanesi tarafından gerçekleştirilecek “eğitim programları” son derece faydalı olacaktır.

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİ VE BİLGİ OKURYAZARLIĞI

Bilgi toplumunda bilgi ülkeler için gelişmeye etki eden en önemli faktör haline gelmiştir. (Adıgüzel ve Berk, 2009: 26) Günümüz iş dünyasının en önemli sermayesi bilgi sermayesidir. Bilgi sermayesinin temel kaynağı ise insandır. Bundan dolayı kalifiyeli insan kaynağı iş hayatında hayati bir öneme sahiptir. İşletmelerin bu süreçte yaşam boyu öğrenmeyi içselleştirmiş, sürekli kendini ve bilgilerini yenileyebilen, değişimi takip eden, bilgi okuryazarı bireylere çok fazla gereksinim duydukları bilinen bir gerçektir. İşletmelerin ihtiyaç duyduğu kalifiyeli insan kaynağını yetiştirme sorumluluğunu üstlenmiş olan yükseköğretim kurumlarından birisi de meslek yüksekokullarıdır. Meslek yüksekokullarından bu süreçte beklenen bilgiye ulaşabilen, bilgiyi kullanabilen, iletebilen ve üretebilen, hızlı değişen teknolojiye adapte olabilen ve kendi kendisine öğrenebilen (öğrenmeyi öğrenmiş) meslek elemanları yetiştirmeleridir. (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2003: 1, Argon, Öztürk ve Kılıçarslan, 2008: 14).

Meslek yüksekokullarının bilgi okuryazarı öğrenciler yetiştirebilmeleri için yeni bir yapılanma içine girmeleri kaçınılmazdır. Gerçekleştirilecek yapılanma ile öğrencilerin öğrenme süreçlerine daha aktif katılımı sağlanırken, öğretim elemanları ise bu süreçte rehber fonksiyonu üstlenecektir. Ayrıca yapılanma sürecinde meslek yüksekokullarının teknolojik altyapılarında da iyileştirmeler yapılması gerekmektedir. Çünkü Meslek yüksekokulları geleceğin yaşam boyu öğrenen ve bilgi okuryazarı meslek elemanlarını yetiştirirken teknolojiyi en üst düzeyde kullanmak zorundadır.

Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslekyüksekokulu Bilgi Yönetimi Programı Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Becerileri

Çalışmanın bu bölümünde Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu Bilgi Yönetimi Programı 1. Sınıf öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı becerilerinin değerlendirilmesi yapılacaktır. Çalışmanın örnekleminin Bilgi Yönetimi 1. Sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmasının sebebi ise, Bilgi Yönetimi programında 2016-2017 akademik yılında yapılan müfredat değişikliği ile “Bilgi Okuryazarlığı” dersinin ders müfredatına eklenmesidir. Yapılan bu değişiklik ile Bilgi Yönetimi Programı 1. Sınıf öğrencileri 2016-2017 akademik yılı Güz döneminde ilk kez bilgi okuryazarlığı dersini almışlardır. Bilgi Yönetimi 1. Sınıf öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı dersini almadan önce ve dersi aldıktan sonra bilgi arama, bilgiye erişim, bilgiyi kullanma ve bilgiyi değerlendirme konularındaki durum ve becerilerini karşılaştırmak çalışmanın temel hareket noktasını oluşturmaktadır.

Çalışma kapsamında Bilgi Yönetimi programı 1. Sınıf öğrencisi 50 örnekleme ilk kez aldıkları Bilgi okuryazarlığı dersinin ilk dersinde bir anket formu dağıtılmıştır. Literatürdeki yayınlardan yararlanılarak oluşturulan anket formundaki sorular ile öğrencilerin bu dersi almadan önceki bilgi okuryazarlığı becerilerinin tespit edilmesi hedeflenmiştir. Anketten elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 13.0 paket programından yararlanılarak değerlendirilmiş, tablolar halinde sayı ve yüzdelik olarak sunulmuştur.

Tablo 1: “Araştırma Yaparken ortaya çıkan bilgi gereksininizde “ilk olarak” hangi yolu izlerseniz” sorusuna verilen yanıtlar

	Sayı	Yüzde
Kütüphaneye giderim	-	-
İnternette (tarama motorlarından) ararım	42	% 84
Hocalarıma Danışırım	3	% 6
Arkadaşlarımla işbirliği yaparım	3	% 6
Cevapsız	2	% 4
Toplam	50	% 100

Tablo 1’deki yanıtlara bakıldığında öğrencilerin çok büyük bir kısmının araştırma yaparken ilk olarak internetteki arama motorlarını kullanmayı tercih ettikleri görülmektedir. Arama motorları aracılığıyla elde edilen bilgilerin ne kadar güvenli olduğu ise büyük bir soru işaretidir. Tabloda dikkat çeken bir yanıtta öğrencilerden hiçbirinin araştırma yaparken ilk olarak kütüphaneye gitme gereksinimi hissetmemesidir. Kütüphane kullanma alışkanlığının özellikle çocukluk ve gençlik dönemlerinde kazanılması gereken bir alışkanlık olduğu düşünüldüğünde bu yanıtlardan öğrencilerin kütüphane kullanma alışkanlığı kazanmadıklarını söylemek mümkündür.

Tablo 2: Öğrencilerin Kütüphane Okuryazarlığı düzeyini gösteren bulgular

Sorular	Evet	Yüzde	Hayır	Yüzde	Kısmen	Yüzde	Toplam	Yüzde
Daha önce hiç halk kütüphanesine gittiniz mi?	19	%38	31	% 62	-	-	50	% 100
Daha önce hiç üniversite kütüphanesine gittiniz mi?	-	-	50	% 100	-	-	50	% 100
Kütüphanelerde kullanılan sınıflama türlerini biliyor musunuz?	-	-	44	% 88	6	% 12	50	% 100
Kütüphane kataloğu taramasını biliyor musunuz?	4	% 8	38	% 76	8	% 16	50	% 100
Milli Kütüphane ve Derleme Kütüphanelerinin görev ve fonksiyonlarını biliyor musunuz?	1	% 2	45	% 90	4	% 8	50	% 100

Örneklemelerin kütüphane okuryazarlığı düzeylerini belirlemeye yönelik sorulara verilen yanıtlara bakıldığında Öğrencilerin neredeyse üçte ikisinin daha önce hiç halk kütüphanesine gitmedikleri görülmektedir. Ayrıca öğrenciler arasında mensubu oldukları üniversitenin merkez kütüphanesine giden hiç kimsenin olmaması da dikkat çekicidir. Verilen yanıtlardan öğrencilerin kütüphanede kullanılan sınıflama ve kataloglama işlemleri hakkındaki bilgilerinin de yok denecek kadar az olduğunu söylemek mümkündür.

Milli Kütüphane başta olmak üzere Türkiye'nin en önemli kütüphaneleri olan "Derleme Kütüphaneleri" hakkında sorulara verilen yanıtlara bakacak olursak öğrencilerin neredeyse tamamına yakınının bu kütüphaneler hakkında bilgi sahibi olmadıkları anlaşılmaktadır. Özellikle araştırma yaparken bulunması zor ve sınırlı kaynakların temin edilmesi sürecinde bu kütüphanelerin bilinmesi son derece önemlidir ve araştırmacıya büyük kolaylıklar sağlamaktadır.

Tablo 3: Öğrencilerin bilgi arama, bilgiye erişme ve bilgiyi kullanma düzeylerini gösteren tablo

Sorular	Evet	Yüzde	Hayır	Yüzde	Kısmen	Yüzde	Toplam	Yüzde
Daha önce hiç elektronik ortamda katalog taraması yaptınız mı?	3	% 6	47	% 94	-	-	50	% 100
Daha önce hiç kütüphane veri tabanı kullandınız mı?	-	-	50	% 100	-	-	50	% 100
Daha önce hiç bibliyografya taraması yaptınız mı?	-	-	50	% 100	-	-	50	% 100
Daha önce Türkiye Akademik Arşivi, Ulusal Tez Merkezi, Ulakbim Ulusal Veri Tabanı vb. açık erişim kaynaklarından yararlandınız mı?	-	-	50	% 100	-	-	50	% 100
Bir çalışmada yararlanılan bir kaynağa nasıl atıf verilir? Biliyor musunuz?	4	% 8	39	% 78	7	% 14	50	% 100
Kaynakça nasıl oluşturulur? Biliyor musunuz?	6	% 12	34	% 68	10	% 20	50	% 100

Öğrencilerin bilgi arama, bilgiye erişme ve bilgiyi kullanma becerilerini belirlemek için sorulara verilen yanıtlar gerçekten düşündürücüdür. Yanıt veren örneklemelerin yalnızca % 6'sı bilgi okuryazarlığı dersini alana kadar elektronik ortamda katalog taraması yapmıştır. Dahası öğrencilerin hiçbiri bilgi okuryazarlığı dersini almadan önce kütüphane veri tabanı ve bibliyografya kullanmamışlardır. Ayrıca bilgi arama süreçlerinde önemli danışma kaynaklarından olan Türkiye

Akademik Arşivi, Ulusal Tez Merkezi, Ulakbim Ulusal Veri Tabanı vb. açık erişim kaynaklarının da öğrenciler tarafından bilinmediği ve hiç kullanılmadığı anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin atıf ve kaynakça oluşturma konusunda da çok yetersiz olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %78'inin bilimsel bir çalışmada atıfın neden ve nasıl verileceğini bilmediği yanıtlardan anlaşılmaktadır. Kaynakça konusunda da durum çok farklı değildir. Zira kaynakça oluşturma konusunda farkındalığı olan öğrencilerin yalnızca % 12 olduğu görülmektedir.

Anket sonuçları göstermektedir ki; Bilgi Yönetimi Programı 1. Sınıf öğrencilerin bilgi okuryazarlığı becerileri yok denecek kadar azdır. Bu açıdan bakıldığında 2016-2017 akademik yılı güz döneminde müfredata eklenen bilgi okuryazarlığı dersi öğrenciler için son derece faydalı olmuştur. Bu ders kapsamında öğrenciler:

- Okuryazarlık ile ilgili kavramları tanımışlar,
- Öğrenme süreçleri ve öğrenmenin teknoloji ile ilişkisini kavramışlar,
- Bilgi okuryazarlığı ile ilgili kavram ve süreçleri anlamışlar,
- Bilgi okuryazarlığı eğitim programlarını kavramışlar,
- Geleneksel ve dijital bilgi kaynaklarını tanıyabilme ve kullanabilme becerisi kazanmışlar,
- Bilgiye erişim için veritabanlarını kullanabilme becerisini kazanmışlardır.

Başka bir ifade ile Bilgi Okuryazarlığı dersini almadan önce Bilgi Yönetimi programı öğrencilerine yapılan anket sonucunda ortaya çıkan olumsuz tablo öğrenciler bu dersi aldıktan sonra tersine dönmüştür. Zira öğrenciler bir dönem boyunca aldıkları bilgi okuryazarlığı dersinin sonucunda Bilgi okuryazarlığı becerilerini geliştirmişler, bu konuda yeterli bir düzeye gelmişlerdir. Bilgi okuryazarlığı dersi öğrencilere klasik bilgiler öğretmeyi değil öğrenmeyi öğretmeyi amaçlayan bir derstir. Bu açıdan bakıldığında Bilgi okuryazarlığı dersi, öğrencinin daha sonraki derslerinde, akademik gelişiminde ve hatta iş hayatına atıldığında pozitif anlamda çok önemli katkılar sağlayacak bir derstir. Bu açıdan bakıldığında bilgi okuryazarlığı dersinin bilgi yönetimi öğrencileri için hem kısa hem de uzun vadede önemli kazanımlar ve faydalar sağlayacağı açıktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışma kapsamında yapılan anketten elde edilen verilerden aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar MYO Bilgi Yönetimi Programı öğrencileri ödev, araştırma vb. sebeplerle ortaya çıkan bilgi gereksinimlerini çok büyük oranla ilk önce internet ortamında google vb. arama motorlarını kullanarak karşılamaya çalışmaktadırlar.
- Ankete katılan öğrencilerin kütüphane kullanma alışkanlıkları çok düşük düzeydedir.
- Öğrencilerin kütüphane okuryazarlık düzeyi de çok düşüktür. Gelen yanıtlardan öğrencilerin kütüphanelere ve kütüphane kullanımına ilişkin bilgilerinin çok yetersiz olduğu görülmektedir.
- Örneklemelerin dijital ve elektronik ortamda bilgi arama, bilgiye erişme ve bilgiyi kullanma konularında önemli eksikliklerinin olduğu görülmektedir. Öğrenciler elektronik ortamda katalog tarama, kütüphane veri tabanı kullanma, açık erişim kaynaklarından yararlanma gibi temel konularda hemen hemen hiçbir bilgiye sahip değildir.
- Ankete gelen yanıtlardan ortaya çıkan bir diğer önemli sonuçta öğrencilerin bilimsel bir çalışma ya da rapor hazırlarken dikkat edilmesi gereken atıf ve kaynakça kullanımı konularında da farkındalıklarının yok denecek kadar az olmasıdır.

Bilgi yönetimi öğrencileri bu anketin sonrasında 14 hafta boyunca haftada 2 saat “Bilgi Okuryazarlığı” dersi almışlardır. Bu dersle öğrencilerin çok kötü durumda olan bilgi okuryazarlığı becerilerinde önemli ölçüde iyileştirilmeler sağlanmıştır. Derste edindikleri bilgilerle öğrenciler artık ödev ve araştırmalarındaki bilgi gereksinimlerini tarama motorlarını kullanmak yerine, elektronik katalogları, kütüphane veri tabanlarını ve yaygın açık erişim sayfa ve uygulamalarını kullanarak karşılamaktadırlar. Dahası öğrenciler ders kapsamında halk kütüphanelerine ve üniversite kütüphanesine yönlendirilmiştir. Böylece öğrencilerde kütüphane kullanımı ve kütüphaneler hakkında bir farkındalık, hatta alışkanlık oluşması hedeflenmiştir. Ayrıca bu ders ile öğrencilere eriştikleri bilgileri ve kaynakları araştırma ve raporlarında nasıl kullanacakları da öğretilmiştir. Ders kapsamında öğrenciler nasıl atıf vereceklerini, nasıl kaynakça oluşturacaklarını öğrenmişlerdir.

Sonuç olarak şu bir gerçektir ki; çalışma kapsamında bilgi yönetimi programı öğrencilerine uygulanan anketi başka ön lisans programlarına da uygulusak muhtemelen benzer sonuçlar çıkacaktır. Ne yazık ki

meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı becerilerinin yeterli düzeyde olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu süreçte öğrencilerin bilgi okuryazarlık becerilerini geliştirmek için bazı çalışma ve uygulamaların hayata geçirilmesi büyük önem taşımaktadır. Çalışma ile elde edilen sonuçlar çerçevesinde aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Meslek yüksekokullarındaki tüm programların müfredatına bilgi okuryazarlığı dersi eklenmelidir. Bu ders öğrenciler tarafından birinci akademik yılda, hatta birinci akademik yılın güz yarı döneminde alınmalıdır.
 - Öğrencilere Bilgi okuryazarlığı dersini aldıktan sonra diğer derslerde de edindikleri bilgi okuryazarlığı becerilerini kullanabilecekleri ya da uygulayabilecekleri fırsatlar yaratılmalı, Derslerde buna yönelik araştırma ödevleri ve projeler planlanmalıdır.
 - Öğrencilerin bilgi okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesi için üniversite kütüphaneleri ve halk kütüphaneleri ile ortak çalışma ve işbirlikleri yapılmalıdır. Üniversite kütüphanesi tarafından öğrencilere verilecek bilgi okuryazarlığı seminerleri bu açıdan çok faydalı olabilir.
- Meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı becerileri onların hem akademik gelişimleri hem de iş hayatındaki kariyerleri açısından son derece önemlidir. Öğrencilerin bilgi okuryazarlığı becerileri tesadüfi bilgilere bırakılmadan eğitimle geliştirilmelidir. Bu bağlamda meslek yüksekokullarındaki programların müfredatına bilgi okuryazarlığı dersinin konulup, bu alanda uzman kişiler tarafından bu dersin verilmesi elzemdir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, O.C. ve Berk, Ş. (2009) Mesleki ve teknik ortaöğretim alan öğretmenlerinin bilgi okuryazarlık yeterlilik düzeylerinin değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 23-34.
- Akkoyunlu, B. ve Kurbanoglu, S. (2003). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar öz-yeterlik algıları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (24), 1-10.
- Akkoyunlu, B. ve Kurbanoglu, S. (2004). Öğretmenlerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik inancı üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (27), 11-20.
- Argon, T., Öztürk, Ç. ve Kılıçaslan, H. (2008). Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı becerileri üzerine bir durum çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 13-22.
- Kurbanoglu, S. (2010). Bilgi okuryazarlığı: Kavramsal bir analiz. *Türk Kütüphaneciliği*, 24 (4), 723-747.
- Kurbanoglu, S. ve Akkoyunlu, B. (2001). Öğrencilere bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (21), 81-88.
- Özel, N. (2013). *Araştırma görevlilerine bilgi ve iletişim teknolojileri bağlamında bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Özel, N. (2016). Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı becerilerinin değerlendirilmesi: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 17 (2), 247-264.